

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa
Canonica Deductus**

Leuren, Peter

Coloniae Agrippinae, 1708

550. An, & qualiter ferre possit censuras, & in specie excommunicationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

quod ad eas multas, quæ à sacris Canonibus vel statutis Synodalibus pro delictis ad rectam quantitatem præfinita. Secus verò fit de iis, quæ ejus arbitrio, vel per sententiam, nulla præcedente Canonum vel statutorum synodalium determinatione; eò quod hæc adhuc piis locis vel usibus sint applicandæ. Fagn. *loc. cit.* & ex eo Dript. juxta quod sapius censuit S. Congregatio. Quin & hac ratione penas non Residentium & concubinariorum applicandas in hoc casu (nempe ipso Judice ecclesiastico egente) adhuc piis locis tradit Barbosa ex decreto Concilii; sic decisum referente Aldan. *incomp. resolut. l. 5. tit. 1. num. 8.*

Quæstio 650. An, & qualiter Archidiaconus ferre possit censuras, & in specie an possit excommunicare?

1. **R**esp. primò. Ex antiqua & primava institutione Archidiaconi potestatem ferendi censuras, & nominatim excommunicationem non habebat; quia olim seu primitus tantum rerum ecclesiasticarum custodia & administratio, nulla autem jurisdictio aut cura animarum eidem commissa fuit. Laym. *ad c. Archidiacono. h. t. Pirh. ad h. t. num. 14.*

2. Resp. secundò. Sed & postmodum, dum progrediente tempore major evasit Archidiaconi potestas, ita ut & curam animarum haberet, ut constat ex *c. cum in cunctis. de elect.* & jurisdictionem ordinariam fori externi in alios clericos *c. 1. & 7. h. t.* Quin & excommunicare & censuras ferre possit, ut manifestè constat ex *c. dudum. de elect.* & *c. 1. de eo, qui furivè ordin. suscep.* & *ibi gl. v. Archidiaconum.* Adhuc tamen hanc potestatem excommunicandi, aliàsque censuras ferendi non tam de jure communi habuit aut modo habet, quam vel ex speciali Episcopi commissione, vel ex consuetudine legitime præscripta. Laym. *loc. cit.* Barbosa. *jur. eccles. l. 1. c. 24. num. 29.* ubi ait: Archidiaconus censuras imponit, non tamen sine Episcopi autoritate (pro quo citat Galgan. *de jur. publ. l. 3. tit. 2. num. 6.*) vel ex speciali consuetudine; non autem nomine proprio, pro quo citat Zech. *de rep. eccl. tit. 24. num. 13.* Suar. *de censur. d. 2. l. 2. num. 9.* Ant. Fabric. *in pr. benef. tit. de benef. cum dignit. num. 24. & c.* Pirh. *cit. num. 14.* ubi: valde probabile est, quod Archidiaconus non jure communi, sed solum vel ex speciali commissione Episcopi, quo sensu accipiendum *cit. c. 1. de eo qui furivè. ord.* vel ex consuetudine legitime præscripta excommunicare possit, aliàsque censuras inferre juxta *gl. in c. Archidiacono h. t. v. promulgare & ibidem Abb. num. 1.* Et clarissimè Azor. *Inst. mor. l. 3. c. 14. q. 3.* ubi: Archidiaconus jure communi non habet potestatem excommunicandi, suspendendi, sacris interdicens, & hoc est, quod volunt jura in *c. Archidiacono. de off. Archid.* potest tamen habere Episcopi autoritate demandatam & commissam, aut consuetudine comparatam, quam habebat olim Archidiaconus Ambianensis, ut constat ex *c. dudum. de elect.* ita ille. Sed neque ex eo, quod de jure communi curam illam animarum consistentem in jurisdictione fori externi habeat, sequitur, habere quoque eum de jure communi potestatem censuras ferendi,

Nam licet Laym. *Theol. mor. l. 1. tract. 5. p. 1. c. 33* dicat ad hanc jurisdictionem spectare, posse inobedientes penis ac censuris coercere, nil tamen vetat dicere, jurisdictionem illam non ita completè acceptam ei de jure communi competere; argumento nimirum aliorum textuum citatorum. Idque satis exprimit Azor, dum post paulò antè citata ejus verba mox subjicit: jure itaque communi Archidiaconus habet curam animarum, quæ possit clericos corrigere, eorum jurgia & causas audire, delicta ad Episcopum deferre. Atque ita tota res hæc pendet à consuetudine. Laym. *loc. cit.* citans *c. legimus. 24. dist. 93.*

Quæstio 651. An, & qualiter visitare possit Archidiaconus?

1. **R**esp. primò. De jure communi competit ei potestas visitandi, ut constat ex *c. 1. & 6. h. t.* estque visitatio hæc præcipuum ferè punctum officii ac jurisdictionis Archidiaconalis, tam salutaris, ut rectè inquit Laur. Dript. quam necessaria, dum per illam Episcopis rite impensam subsidiariam operam omnis Concilii Tridentini quod ad hæresum & pravorum dogmatum eradicationem, corruptorum morum correctionem, cultus & honoris divini promotionem intentio efficacissimè ad effectum deducitur.

2. Resp. secundò circa hanc visitationem statuitur primò *c. 1. h. t.* ut Archidiaconus de tertio in tertium annum (hoc est, saltè tertio quoque anno) si Episcopus non potest paræciam universam (hoc est totam Diocæsim, ut Pirh. *ad. h. t. n. 8.*) circumeat, & cuncta, quæ emendatione indigent, ad vicem Episcopi sui corrigat & emendet. Verumtamen jure novo Tridentini *sess. 24. c. 33* statuitur, ut Episcopi propriam Diocæsim per se ipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum Vicarium Generalem aut visitatorem, si quos annis totam propter ejus latitudinem visitare non poterunt, saltè majorem ejus partem, ita tamen, ut toto biennio per se vel visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant.

3. Statuitur secundò à Trid. *loc. cit.* quod Archidiaconi, Decani, & alii inferiores in suis ecclesiis, ubi hætenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant deinceps assumptò Notario de consensu Episcopi ibidem visitare per semetipsos. Unde apparet in hoc differentia inter Episcopum & Archidiaconum; nempe quod Episcopus languore detentus, aut aliis occupationibus implicatus visitatorem personaliter explere nequiverit, possit per suum Generalem Vicarium aut visitatorem expedire. Archidiaconi autem per se ipsos tantum visitare possint, etiam in casu legitimi impedimenti, ut clarè ostendit adversativa illa: *Archidiaconi autem*; nec non taxativè per se ipsos tantum Fagn. *in c. procuraciones. de censibus. n. 9.* ubi etiam rationem hujus differentie addit, & *num. 10.* subdit; hinc Archidiacono suum Archidiaconatum per alium visitare volenti ex S. Congregat. sententia prohibere Episcopum, non obstantè, quod ex immemoriali consuetudine ipse & prædecessores sui per alium visitarint. Ex quibus Fagnani verbis inquit Laurent. Dript. *in Spec. Archidiacon. 4. 9.* à contrario sensu elici posse, posse